

Anke de Vries

Blauwe plekken

δ

1

Het was weer zover. Judith hoorde het aan de manier waarop de voordeur werd dichtgeslagen; aan de stappen op de trap.

Haar adem stokte en haar blik vloog de kamer rond.

Was alles in orde? Niets wat opviel? Dat was het belangrijkste. Niets mocht opvallen; zijzelf het allerminst.

Haar broertje Dennis stapelde een blokkentoren.

Hij was zo verdiept in zijn spel dat hij de stappen niet eens hoorde. Of kwam het door de muziek... De radio!

Judith veerde overeind en draaide zenuwachtig het knopje van de transistor om.

Te laat! Haar moeder stond al in de deuropening, haar jas nog aan.

‘Mamma, mamma!’ Dennis liet zijn blokken meteen in de steek en holde met uitgestrekte armen op haar af.

Het gezicht van haar moeder veranderde; dat gebeurde altijd als ze naar Dennis keek. Ze tilde hem op en begon hem te knuffelen.

‘Dat is nog eens een hartelijk welkom,’ zei ze.

Dennis knelde zijn armen om haar hals en plakte zoenen op haar wangen.

‘Dag mamma,’ mompelde Judith. Ze bleef toekijken, de armen slap langs haar lichaam.

Ze zag hoe Dennis de kammetjes uit haar moeders haar trok en die in zijn eigen donkere krullen stak.

‘Ikke mooi,’ lachte hij.

‘Gek jochie, geef die kammetjes terug.’

Maar Dennis wurmde zich los en holde naar de keuken.

‘Ikke mamma’s kammetjes,’ gilte hij uitgelaten.

Het haar viel nu in sluike strengen langs

haar moeders gezicht; blond, net als dat van Judith. Ze liep naar de ladekast en zocht naar een elastiekje om het samen te binden. ‘Wat sta je daar te kijken? Heb je niks beters te doen?’ snauwde ze in Judiths richting. Judith schoof vlug weer aan tafel. Stom om niet eerder te gaan zitten. Ze boog zich over haar schrift om verder te schrijven aan het opstel dat morgen klaar moest zijn. ‘Een middag vrij’ had ze als onderwerp gekozen. Ze had al een half kantje vol, maar ineens was haar hoofd helemaal leeg en kon ze niets meer bedenken. Haar moeder trok ongeduldig haar jas uit en mikte hem op een stoel. Moest zij eens proberen! ‘Je dacht zeker dat ik achterlijk was, hè? Dat ik niet doorhad dat de radio aanstond.’ Judiths hart begon te bonken. Ze had gehoopt dat haar moeder het niet gemerkt had. Wat moest ze doen? Zwijgen of iets zeggen? Alle twee zou fout zijn, wist ze van tevoren. Dennis had aan het knopje van de transistor zitten draaien en toen hoorden ze zo’n vrolijk liedje dat ze hem niet onmiddellijk had uitgezet. Daarna was ze aan het opstel begonnen en de radio vergeten. ‘Geef antwoord!’ ‘Dennis...’ hakkelde Judith, ‘Dennis draaide aan het knopje en...’ ‘Weet je wat zo achterbaks van jou is,’ sneed de stem van haar moeder, ‘dat je zo’n klein jochie altijd de schuld geeft. Je weet dat ik niet wil dat de radio aanstaat. Dan krijgen we last met de burenen.’ ‘Hij stond niet hard, hoor. Echt niet.’ ‘Je gaat toch niet tegenspreken, hè?’ Haar moeder kwam op haar af. Judith dook automatisch in elkaar en bedekte haar hoofd met haar armen, maar er gebeurde niks. Ongerust wachtte ze af. ‘Altijd dat stiekeme gedoe van jou,’ siste haar moeder,

‘die eeuwige achterbaksheid, daar word ik kotsmisselijk van.’

Ze verdween naar de keuken; het leek wel een vlucht. Judith hoorde de kraan lopen. Ze wist dat haar moeder water over haar polsen liet lopen en haar gezicht natmaakte.

Dennis dribbelde de kamer weer in. ‘Spelen, spelen...’ dwong hij en trok aan Judiths trui.

Met trage bewegingen stond ze op. Gek, haar armen en benen werden altijd van lood als mamma zo’n bui had. Hoe lang zou het deze keer duren? Het onzekere afwachten was soms nog het ergste.

Toch verliep het deze keer anders: haar moeder bleef in de keuken. Ze had de transistor meegenomen en luisterde naar het nieuws. Niet lang; al snel schakelde ze over op een andere zender. Muziek deze keer, luide muziek; de radio stond veel harder dan vanmiddag.

Judith klapte haar schrift dicht; haar opstel zou ze na het eten wel afmaken. Nu lukte het toch niet.

Eerst het speelgoed van Dennis opruimen en hem in bad doen.

Ze raapte alles van de vloer en stopte het in de speelgoeddoos. Dennis was gelukkig niet lastig. Hij probeerde zelfs mee te helpen.

Daarna nam Judith hem mee naar de douchecel, pakte de teil en vulde die met water. Dennis haalde zijn eend om hem te laten zwemmen en begon zich uit te kleden. Zijn mollige vingertjes peuterden aan de knoopjes van zijn blouse. Te moeilijk. Dan de schoenen maar, dat ging wel. Terwijl Judith zich even omdraaide gooide hij een schoen in de teil.

‘Schoen ook zwemmen,’ brabbelde hij triomfantelijk.

‘O, Dennis, wat doe je nou!’ riep Judith en viste

het kletsnatte schoentje uit het water.

‘Schoen is ook eendje,’ zei Dennis.

Hij keek haar zo stralend aan dat Judith erom moest lachen. Soms kon je echt niet boos op hem worden.

Opeens zag Judith haar moeder in de deuropening staan.

Ze had haar niet horen aankomen doordat de kraan liep.

Het druipende schoentje kon ze niet verbergen:

haar moeder had het al gezien. Woedend graaide ze de schoen uit haar handen.

‘Dat doe je expres, om mij te pesten. Z’n nieuwe schoenen nog wel!’ Ze trok Judith uit de douchecel en rammelde haar door elkaar.

‘Nee, mamma...’ Judiths stem was klein en wanhopig.

‘Echt niet.’

De slag op haar wang kwam hard aan. Dan een droge pets op de andere kant. Judith probeerde de volgende slagen te ontwijken.

‘Niet doen, mamma,’ smeekte ze, ‘niet doen...’

Haar moeder rukte woest aan haar haar. Ze moest niet gillen, zeker niet gillen. Dan zou haar moeder nog driftiger worden. ‘Gemene treiterkop!’ Het regende nu slagen en stompen. Judith voelde iets lauws langs haar lippen lopen. Haar hoofd knikte heen en weer.

Ze opende haar mond om te gillen, maar er kwam geen geluid. Haar schreeuwen werd gesmoord door ijzeren vingers die haar keel dichtknepen. Ze stikte, stikte en was alleen maar in staat vreemde gorgelgeluidjes te maken.

‘Mamma, mamma...’ Een ijl stemmetje dat van ver leek te komen. De vingers lieten los, Judith smakte tegen de grond, waar ze kokhalzend bleef liggen.

In een waas zag ze haar moeder staan, groot en dreigend, ze leek tot aan het plafond te reiken.

Daar was Dennis, met ogen vol schrik. ‘Mamma boos?’

Zijn lip trilde.

Er vertrok iets in het gezicht van Judiths moeder.

Ze bukte zich en knelde hem wanhopig in haar armen.

Dennis schopte wild met zijn benen.

Ze liet hem onverwacht los en verdween naar de keuken.

Judith krabbelde overeind en wankelde naar de douchecel.

Haar handen trilden toen ze met een washandje het bloed afveegde dat uit haar neus druppelde. Als haar neus maar niet te veel opzwol. Dan zou ze weer een paar dagen thuis moeten blijven. Ze probeerde met koud water het bloed te stelpen. Haar keel deed pijn toen ze haar hoofd achterover hield.

‘Judith au?’ vroeg Dennis schuw. ‘Nee... nee.’

Haar stem klonk vreemd hees, als van een ander.

Maar ik líjk ook een ander, schoot het door haar heen toen ze naar haar gezicht in de spiegel keek.

Traag kleepte ze Dennis uit en stopte hem in bad.

Hij zat heel stil en liet zich gewillig wassen.

Hij speelde zelfs niet met zijn eend.

‘Judith isse lief,’ zei hij ernstig.

Judith lachte door haar tranen heen. Het was een rare, scheve grijns.

‘Judith isse lief,’ herhaalde Dennis. Hij sloeg zijn natte armpjes om haar hals en gaf een zoen op haar neus.

Ze kon een kreet van pijn nog maar net onderdrukken.

2

Judith luisterde naar de regen die neersijpelde op de dakpannen. Het eentonige geruis stelde haar enigszins gerust. Ze rilde. Het was koud en vochtig op haar zolderkamer. Alleen haar wangen gloeiden, alsof ze koorts had.

Haar vingers gleden over haar gezicht. Haar neus viel mee; met een beetje geluk zou daar morgen niets meer van te zien zijn. Maar de striemen in haar hals verdwenen niet zo snel.

En morgen hadden ze gym... Moest ze weer een smoes verzinnen, net als de vorige keer, toen ze zoveel blauwe plekken had. Gelukkig zat ze nog niet lang op deze school. Het zou misschien niet opvallen. Maar ze vond het vervelend om tegen de meester te liegen, hij was net zo aardig.

Ineens dacht Judith aan het opstel dat nog niet af was. Ook dat nog! En het schrift lag beneden.

Judith draaide zich om. Ze was opgelucht dat ze in bed lag. De maaltijd was in stilte verlopen. Alleen Dennis brabbelde zo nu en dan in zijn eigen taaltje en keek zijn moeder onderzoekend aan; ook hij voelde de verstikkende sfeer. Ze had nauwelijks een hap naar binnen kunnen krijgen, maar durfde ook niet te weigeren uit angst voor een nieuwe uitbarsting.

Na het eten had ze Dennis naar bed gebracht en daarna had ze snel haar eigen kamer opgezocht.

Doodstil was ze blijven liggen toen haar moeder later op de avond bovenkwam. De deur ging zacht open; voetstappen in haar kamer, die stilhielden bij haar bed.

Een stem die fluisterde: 'Slaap je?'

Judith hield haar ogen dicht en deed of ze sliep.
Dat was heel moeilijk als je hart zo tekeering.
Dan de opluchting toen de voetstappen eindelijk weer naar de deur gingen.

Judith begreep nooit waarom mamma in haar kamer kwam als ze haar zo had afgeranseld. Om te kijken of ze dood was misschien? Als ze merkte dat ze nog ademde ging ze weer weg.

Ook snapte ze niet waarom mamma alleen háár sloeg en Dennis niet. Ze probeerde echt haar best te doen en haar moeder te helpen, maar het was nooit goed. En dikwijls was ze zo gespannen dat het juist fout ging. Dan zei mamma dat ze het met opzet deed, om haar te pesten, alsof ze het al niet moeilijk genoeg had.

Judith kon haar moeders relaas wel opdreunen:

Dat het niet meeviel om voor twee kinderen te zorgen in je eentje. Overal stond ze alleen voor. Haar eerste man was een niksnut. Blij dat ze van hem af was, want ze werd doodziek van die vent, maar hij had haar wel mooi met een kind opgescheept. Toen oom Ben, de vader van Dennis. Mooie praatjes, dat wel, maar helpen, ho maar.

Ja, af en toe wat geld toeschuiven voor Dennis, maar nooit genoeg, want hij woonde alweer samen met iemand anders, die alles inpikte. Die vrouw is slimmer dan ik, lachte mamma dan schamper, ik ben altijd zo stom om over me heen te laten lopen...

Judith had haar vader nooit gezien, zelfs niet op een foto. Mamma had alle foto's verscheurd, alsof ze wilde vergeten dat hij bestond. Raar eigenlijk, dacht Judith vaak, ik weet niet eens of ik op hem lijkt. Ze durfde het ook niet te vragen. Wel had mamma nog foto's van oom Ben.

Die was best aardig, alleen jammer dat hij en mamma de laatste tijd zoveel ruzie hadden.

Hij was een keer voor haar opgekomen toen mamma haar geslagen had. Dat was jaren geleden, toen Dennis er nog niet was.

Ze hadden hem niet horen binnenkomen. Mamma mepte erop los. Toen had oom Ben haar vastgegrepen en geschreeuwd:

‘Wat mankeert jou? Je slaat dat kind nog es dood!’

‘Bemoei je met je eigen zaken,’ had mamma gegild en toen kregen ze ruzie over haar, heel erg zelfs.

‘Je bent niet goed snik, jij,’ had oom Ben geschreeuwd.

‘Je bent hartstikke gestoord. Altijd zit je op dat kind te hakken en ze doet niks.’

‘Hoe weet jij nou dat ze niks doet? Jij bent altijd de hort op!’

‘Alsof het hier zo gezellig is! Je zit altijd te klagen en te zeuren. Nooit deugt er iets.’

Judith was de kamer uit gevlucht en later was oom Ben bij haar gekomen en had gezegd: ‘Wij gaan morgen met z’n tweetjes op stap. Mamma is gewoon wat over haar toeren en moet es een dagje rust hebben.’

Ze hadden een bezoek gebracht aan de dierentuin.

Dat uitstapje zou ze nooit vergeten. Oom Ben kocht pinda’s voor de apen en ze mocht net zolang bij de giraffen blijven als ze wilde, want die vond ze het mooist.

Vooraf hun ogen, die je zacht en vriendelijk aankeken.

En toen ze jarig werd had oom Ben een platenboek met giraffen gekocht. Daar bladerde ze nog dikwijls in.

Ook had oom Ben die middag gevraagd of mamma haar wel vaker sloeg. Dat was heel moeilijk geweest. Als ze ja zou zeggen kregen mamma en oom Ben vast weer ruzie.

Dus had ze nee gezegd.

‘Hoe kwam je dan laatst aan die blauwe plekken op je benen?’ Ze had haar wangen voelen branden en gemompeld dat ze gevallen was.

En toen had oom Ben haar ineens opgetild en geknuffeld waar iedereen bij was. Ze vond het vervelend en fijn tegelijk. ‘Mamma is heel lief,’ had ze gezegd.

‘Jij vindt mamma toch ook lief?’

‘Meestal wel, maar af en toe kan ik haar wel aan de krokodillen voeren.’

Ze stonden op dat moment bij de krokodillen, die hen met hun bolle ogen stil beloerden.

Judith had bibberig gelachen. Stel je voor dat je je moeder aan de krokodillen voerde...

Toch was oom Ben weggegaan, zomaar op een donderdagavond. Er was niet eens ruzie.

Mamma was eerst erg ongerust geweest en daarna woedend. In de dagen die volgden had Judith niets goed kunnen doen en had ze er erger van langs gekregen dan ooit. Op een avond sloeg mamma haar zo hard dat ze met haar hoofd tegen een kast viel. Wat er daarna was gebeurd kon ze zich niet meer herinneren; alleen dat ze op de bank lag. Mamma probeerde zenuwachtig het bloed te stelpen van een wond aan haar hoofd en vroeg hoe ze zich voelde. Judith wilde zeggen dat het goed ging, maar het ging niet goed, want ze werd misselijk en moest overgeven. Ze kon ook geen licht verdragen, dat deed pijn aan haar ogen. Er was een dokter gekomen; een andere dan de vorige. Mamma had steeds weer een andere dokter, ze vond niemand goed genoeg.

Van tevoren hadden ze afgesproken wat ze tegen de dokter zouden zeggen: dat ze van de trap was gevallen.

‘Trap?’ had ze vaag gemompeld. Ze woonden toen nog in een flat, daar was geen trap, maar een lift.

‘De trap bij je tante.’

‘Welke tante?’

‘Tante Lies.’